

HISTORIA DE L'EDUCACIÓ

Curs acadèmic: 2005-2006

Professor: Pere Solà

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

8 crèdits, unes 150 hores de treball de l'estudiant segons les directrius comunitàries.

1. CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A LA FORMACIÓ DEL PEDAGOG:

L'assignatura ajuda l'alumne a fer-se càrrec de la realitat socio-educativa en què en un futur desenvoluparà la seva tasca professional. Es tracta d'una matèria fonamentadora que introdueix l'alumne en les veritables arrels de la pràctica educativa en el decurs dels segles fins al present. Les funcions professionals i acadèmiques del pedagog relacionades amb l'assignatura són ben diferents i en qualsevol cas essencials: el pedagog en formació alumne de Ciències de l'Educació desenvolupa la seva formació i més endavant la seva pràctica en un context globalitzat i multicultural que només pot ser entès i transformat a partir del coneixement històric. Prescindir de la història és tornar a la barbàrie. La història fa la funció que té el retrovisor del cotxe o moto. Ajuda a tenir totes les dimensions dels problemes i a tocar de peus a terra a l'hora d'intervenir. També és molt important que el pedagog en formació connecti la història cultural i educativa general amb la història del seu propi país.

En aquest sentit la seva relació amb altres assignatures és evident.

2. COMPETÈNCIES I OBJECTIUS:

Si les "competències" són "*coneixements, procediments i actituds que es complementen entre si, i que capaciten per actuar amb eficàcia en les diferents situacions professionals, aportant un saber (coneixements), saber fer (destreses) i saber estar (actituds) a cada actuació*", alhora que s'avaluen a través de la seva execució, serà bo tenir en compte la distinció que els autors solen fer-ne entre competències transversals i professionals, essent les primeres compartides per tota mena d'estudiants superiors, mentre que les segones són aquelles específiques dels estudiants de pedagogia i es vinculen amb l'activitat professional del pedagog. Les primeres són "validades per la societat mateixa", "en funció del principis que en ella regeixen". Les competències professionals, en canvi, són definides "des del coneixement de l'actuació professionalitzada".

Pel que fa als objectius de l'assignatura, en concret. Són els següents:

1. Descobrir les dimensions històrica i social del fet educatiu.
2. Familiaritzar-se amb la metodologia bàsica d'aquesta branca històrica, tot utilitzant-la.
3. Connectar activament la Història General de l'Educació amb la Història de la Civilització.
4. Interrelacionar la història "general" de les idees i pràctiques educatives amb la història de l'educació del propi país.
5. Mitjançant l'acompliment dels quatre objectius anteriors, aquest programa possibilita elements de reflexió sobre la teoria i pràctica educativa en diverses formacions històrico-socials.
- 6.- Adquisició de referents mínims sobre la història educativa dels Països Catalans.

3. CONTINGUTS:

Temàtiques que s'aniran tractant en el desenvolupament de l'assignatura, agrupades per mòduls:

Mòdul A: 1.- Introducció a la història de l'educació: concepte, objecte i mètodes de la disciplina.
- Les fonts de la Història de l'educació.- La Història local del fet educatiu. El mètode biogràfic.

Mòdul B: 2.- L'educació a les civilitzacions orientals: l'herència secular i el seu pes en la història contemporània. 3.- La gènesi dels sistemes educatius moderns: els precedents clàssics (Grècia i Roma). Plató. 4.- Cristianisme. Feudalisme. Educació medieval. Ramon Llull. 5.- Humanisme i Renaixement. Reforma i Contrarreforma. Arqueologia del col·legi modern. Vives. Els jesuïtes. 6.- Absolutisme i educació: el Barroc. El naixement de la Didàctica. Comenius. 7.- La pedagogia de la Il·lustració. Rousseau. Kant. B. Reixach.

Mòdul C: 8.- La Revolució Francesa i el seu impacte a l'àmbit educatiu. 9.- L'educació als països germànics, de la Il·lustració a l'Idealisme. Pestalozzi. Herbart. 10.- L'ensenyament a Gran Bretanya i Amèrica, entre la Il·lustració i el Liberalisme. 11.- Educació, món obrer, socialisme: socialistes utòpics, Proudhon, Marx, etc. 12.- Democràcies liberals europees i desenvolupament dels sistemes educatius al segle XIX. La Llei Moyano. La Restauració borbònica. Tolstoi.

Mòdul D: 13.- L'ensenyament al món entre 1900 i 1918. Significació de l'Escola Nova. La Mancomunitat. Eugeni de'Ors. Francesc Ferrer i Guàrdia. Joan Bardina. Rosa Sensat. Alexandre Galí. Eladi Homs. 14.- L'educació i l'escola al període d'entre-guerres (1918-1939): capitalisme i comunisme. La II República i el CENU. J. Xirau. J. Puig Elias. Makarenko. Korczak. 15.- Feixisme i nazisme. El franquisme. Jeroni de Moragas.

Mòdul E: 16.- 1945-1968: democràcia i escola de masses. Barbiana. 17.- 1945-1968: l'educació colonial i post-colonial. 18.- L'educació al món entre 1968 i 1989. Illich. Freire. 19.- La història de l'educació del període immediat: dècada dels 90. Evolució del sistema educatiu català.

Mòdul F: L'evolució educativa a civilitzacions no occidentals: Països àrabs, Extrem Orient, Amèrica Llatina.

El lligam entre els continguts proposats, les competències i els objectius és ben obvi.

4. PLA DE TREBALL I HORES ESTIMADES:

El pla de treball és funció directa de la metodologia de l'assignatura. El treball de la matèria es farà a partir de diversos elements: 1/ les exposicions del professor; 2/ les presentacions/debat a classe; 3/ els exercicis i activitats pràctiques; 4/ treball tutoritzat d'iniciació a la recerca. El professor prescriurà la lectura de textos clàssics i de documents rellevants d'història de l'educació. L'aprofitament d'aquestes lectures serà avaluat als successius controls escrits. Periòdicament hi haurà un control individual escrit (avaluació contínua del programa).

Pel que fa a la gestió del treball en l'assignatura cal distingir entre hores presencials teòriques, hores no presencials i hores d'avaluació, les hores d'estudi, les hores dels grups d'activitats acadèmicament dirigides, els exàmens i grups reduïts de tutoria.

L'ensenyament presencial a l'aula es desenvoluparà al llarg del curs (22 setmanes) i constarà d'exposicions a càrrec del professor, exposicions en grup, exposicions de convidats, debats, treball en grup, etc., a més dels controls periòdics (dos per semestre), i l'examen final.

L'ensenyament dirigit es farà a l'aula durant 4 setmanes repartides al llarg del curs i en altres

espais de la Facultat, i té un caire sobretot d'orientació metodològica envers el Projecte tutoritzat de „treball de petita descoberta“, treball elemental de iniciació a la recerca en història de l'educació, a confeccionar individualment o en grup al llarg del curs.. L'orientació en el treball dirigit també tindrà per objectiu oferir instruments i metodologia a l'estudiant pel que fa a la lectura de textos i documents històrics. Un altre element de l'ensenyament dirigit en la assignatura d'història de l'educació tindrà com a argument les visites guiades a museus i exposicions o institucions d'interès històric i educatiu. Com a mínim això suposarà 10 hores durant el curs.

Finalment tenim l' ensenyament autònom: lectures, estudi personal, preparació dels controls en la matèria, organització dels apunts i/o material, i en particular, recerca d'informació tant en relació al programa (continguts) de l'assignatura com de cara al treball de „petita descoberta“. En aquest sentit, hi ha previstes les preceptives tutories lliures individuals o de grup (tres hores setmanals).

Història Educació	<i>E-A PRESENCIAL (A l'aula)</i>		<i>E-A DIRIGIT (dintre i fora de l'aula)</i>		<i>E-A AUTÒNOM (fora de l'aula)</i>	
Agents regulars (*)	Alumne	Professor	Alumne	Professor	Alumne	Professor
Estimació en hores	46 h.	44 h.	74 h.	36 h.	30 h.	50 h.

Total professor: 130 hores

Total alumne: 150 hores.

(*) No computem l'estimació en hores d'altres agents formatius, com els conferenciantes convidats o el director de museu en una visita.

Distribució de tasques i hores estimades del pla de treball

E-A PRESENCIAL	Estudiant	Assimila, pren notes, planteja dubtes, qüestions complementàries: Presenta, debat, contrasta Pren notes, debat, contrasta	Resol
	44 hores	(40 hores)	(6 hores)
	Professor	Explicació del professor	Controls periòdics i examen final
	44 hores	(40 hores)	(4 hores)
E-A DIRIGIT (dintre i fora de l'aula)	Estudiant	Treball iniciació recerca Busca documents, analitza críticament fonts primeres, contrasta, debat, resol, exposa. Participa, discuteix, síntesis personals i grupals	Analitza críticament, resumeix, valora. Lectures orientades de manuals i documents.
	74 h.	(40 hores)	(34 hores)
	Professor	Orienta, qualifica	Orienta, qualifica
	36 h.	(26 hores)	(10 hores)
E-A AUTÒNOM (fora de l'aula)	Estudiant	Estudi personal: preparació exàmens i auto organització material. Tutoria lliure. Recerca informació. Lectura ampliades	
	30 h.	30 h	
	Professor Tutoria lliure Preparació classes Preparació exàmens Coordinació amb altres professors		
	50 h.		

5. previsió de calendari

Distribució procés E/A presencial 1er semestre		
Set. 0	19-23 Setem.	Iniciació del procés
Set. 1	26-30 Setem.	Segons horari establert

Set. 2	3-7 Octubre	Sessió de dues hores seguides. Dilluns de 9 a 11
Set. 3	10-14 Octubre	Segons horari establert
Set. 4	17-21 Octubre	
Set. 5	24-28 Octubre	No hi haurà sessions presencials. Treball dirigit
Set. 6	31-4 Novem.	
Set. 7	7-11 Novem.	Tres seminaris d'hora, de tres grups diferenciats. Dues sessions segons l'horari establert. La tercera sessió dimecres de 11 a 12.
Set. 8	14-18 Novem.	
Set. 9	21-25 Novem.	
Set. 10	28-2 Desem.	
Set. 11	5-9 Desem.	
Set. 12	12-16 Desem	
Set. 13	19-21 Desem.	
Set. 14	9-13 Gener	
Set. 15	16-20 Gener	
Set. 16	23-27 Gener	
Set. 17	30-3 Febrer	

Setmanes del 6 al 10 i del 13 al 17 de febrer Practicum

Setmana del 20 al 24 de febrer Setmana Intersemestral

Distribució procés E/A presencial 2on semestre		
Set. 1	27-3 Març	Segons horari establert
Set. 2	6-10 Març	Sessió de dues hores seguides. Dilluns de 10 a 12
Set. 3	13-17 Març	Segons horari establert
Set. 4	20-24 Març	
Set. 5	27-31	

	Març	
Set. 6	3-7 Abril	
Set. 7	18-21 Abril	Tres seminaris d'hora, de tres grups diferenciats. Dues sessions segons l'horari establert. La tercera sessió dimecres de 11 a 12.
Set. 8	24-28 Abril	
Set. 9	2-5 Maig	
Set. 10	8-12 Maig	
Set. 11	15-19 Maig	
Set. 12	22-26 Maig	
Set. 13	29-2 Juny	
Set. 14	5-9 Juny	
Set. 15	12-16 Juny	
Set. 16	19-23 Juny	
Set. 17	26-30 juny	

5. AVALUACIÓ I ACREDITACIÓ DELS APRESENTATGES:

Primer trimestre:

- Guió del treball (grup): 15% (a lliurar a la darrera classe abans vacances Nadal)
- Controls periòdics sobre el temari del curs (individual): 25%

Segon trimestre:

- Treball de curs (grup): 35 % (a lliurar a la darrera classe abans de les vacances de Setmana Santa)
- Controls periòdics sobre el temari del curs (individual) : 25%

La nota final serà la mitjana del Treball de grup (50 %) i dels controls periòdics sobre el temari del curs (50 %). Ara bé, l'alumne ha d'haver assolit, de cada part (treball de grup i temari del curs), com a mínim un 4, 5 (sobre 10).

6. MATERIALS:

Bibliografia

A banda de la bibliografia que s'indica per als diferents temes, l'alumne pot utilitzar:

Salmon, P. (1969), *Historia y Crítica. Introducción a la metodología histórica*, Barcelona: Teide

Beck (1965), *Historia social de la educación*. México: Uteha

Bowen, J. (1985): *Historia de la Educación occidental*. (3 tomos), Barcelona: Herder

M.E.C (1985), *Breviarios de Educación, II. De las Cortes de Cádiz a la revolución de 1868*, Madrid: MEC

Monés, J. (1978), *El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833-1938)* La Magrana: Barcelona

Ponce, Aníbal (1981), *Educación y lucha de clases*, Madrid: Akal

Santoni Rugiu, A. (1981), *Historia social de la educación*. Barcelona: Reforma de la Escuela

8. INFORMACIONS COMPLEMENTÀRIES:

És bàsic tenir en compte que aquests quadres horaris i els calendaris que en resulten són per facilitar el treball ordenat i sobretot l'aprofitament de la matèria. En cap cas s'han d'executar maquinalment sinó de manera flexible i sempre pensant en els objectius formatius finals. En aquest sentit, la seva aplicació és orientativa. En funció de diverses circumstàncies immanents al desenvolupament de l'assignatura o per causes externes (una vaga, per exemple, o un acte extraordinari de la Facultat) aquestes previsions poden ser objecte de retocs.